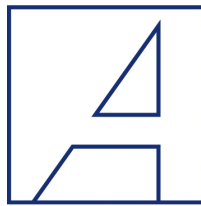

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ & ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Konrad
Adenauer
Stiftung

Ελληνικές εκλογές 20^{ης} Σεπτεμβρίου 2015 Αναλύοντας το αποτέλεσμα

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή
2. Η αύξηση της αποχής
3. Η σύγχρονη ιδιωτεία
4. Η «αποτυχία» των δημοσκοπήσεων
5. Νέα Δημοκρατία: τα αίτια της ήττας
6. Συμπεράσματα
7. Παράρτημα

Οι απόψεις που εκφράζονται στην παρούσα έκδοση διατυπώθηκαν κατά την διάρκεια κλειστής συζήτησης, η οποία συνδιοργανώθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 2015 στην Αθήνα από το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Πολιτικής Οικονομίας και Διακυβέρνησης (ΚεΔΕΠΟΔ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και από την Αντιπροσωπεία του Ιδρύματος Konrad Adenauer στην Ελλάδα, και δεν είναι κατ' ανάγκην εκείνες του ΚεΔΕΠΟΔ ή του Ιδρύματος Konrad Adenauer.

1. Εισαγωγή

Οι βουλευτικές εκλογές της 20^{ης} Σεπτεμβρίου 2015 κατέληξαν σε νίκη του ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος κατόρθωσε να διατηρήσει σχεδόν αλώβητες τις δυνάμεις του, συγκεντρώνοντας το 35,46% των ψήφων (έναντι ποσοστού 36,34% τον Ιανουάριο) και εξασφαλίζοντας 145 έδρες (έναντι 149 τον Ιανουάριο), παρά τη σύμπτωση μιας σειράς φαινομενικά αρνητικών παραγόντων: ανατροπή στην πράξη του αποτελέσματος του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015, υπογραφή του τρίτου μνημονίου, αποχώρηση σημαντικού αριθμού σημεινόντων μελών του ΣΥΡΙΖΑ οι οποίοι ακολούθως ίδρυσαν το κόμμα της Λαϊκής Ενότητας, προκήρυξη πρόωρων εκλογών οι οποίες δημοσκοπικά δεν ήταν δημοφιλής επιλογή. Η Νέα Δημοκρατία κατέλαβε τη δεύτερη θέση, αυξάνοντας ελάχιστα το ποσοστό της (28,10% έναντι 27,81% τον Ιανουάριο) αλλά χάνοντας μία έδρα (75 έναντι 76 τον Ιανουάριο). Στην τρίτη θέση παρέμεινε η Χρυσή Αυγή (6,99% και 18 έδρες έναντι 6,28% και 17 έδρες τον Ιανουάριο). Ακολούθησαν κατά σειρά το ΠΑΣΟΚ-Δημοκρατική Συμπαρατάξη με 6,28% και 17 έδρες, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας με 5,55% και 15 έδρες, Το Ποτάμι με 4,09% και 11 έδρες, οι Ανεξάρτητοι Έλληνες με 3,69% και 10 έδρες, και η Ένωση Κεντρώων η οποία με ποσοστό 3,43% εισήλθε για πρώτη φορά στη Βουλή εκλέγοντας 9 βουλευτές. Εκτός Βουλής έμεινε η νεοσυσταθείσα Λαϊκή Ενότητα, η οποία δεν πέρασε το όριο του 3% (έλαβε ποσοστό 2,86%).

Ορισμένες από τις σημαντικότερες πτυχές του εκλογικού αποτελέσματος αναλύθηκαν κατά τη διάρκεια κλειστής συζήτησης, η οποία συνδιοργανώθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 2015 στην Αθήνα από το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Πολιτικής Οικονομίας και Διακυβέρνησης (ΚεΔΕΠΟΔ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και από την Αντιπροσωπεία του Ιδρύματος Konrad Adenauer στην Ελλάδα. Τα κύρια σημεία αυτής της συζήτησης, στην οποία έλαβαν μέρος πολιτικά πρόσωπα, πολιτικοί και εκλογικοί αναλυτές, δημοσιογράφοι, καθηγητές ελληνικών και ξένων Πανεπιστημίων, ερευνητές ειδικοί σε θέματα πολιτικής, στελέχη ελληνικών τραπεζών, εκπρόσωποι επιχειρηματικών φορέων και επικοινωνιολόγοι, παρουσιάζονται κωδικοποιημένα στο σύντομο κείμενο που ακολουθεί.

2. Η αύξηση της αποχής

Από τον Οκτώβριο του 2009 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2015, πραγματοποιήθηκαν 4 βουλευτικές εκλογές και συγκροτήθηκαν συνολικά 7 κυβερνήσεις με μέσο χρόνο θητείας μόλις 10 μήνες. Σε αυτές τις εκλογικές αναμετρήσεις πρέπει να προστεθούν οι Ευρωεκλογές του Μαΐου του 2014, οι περιφερειακές και δημοτικές εκλογές (στις περισσότερες περιπτώσεις σε δύο γύρους) επίσης τον Μάιο του 2014, καθώς και το δημοψήφισμα του Ιουλίου του 2015. Είναι φυσικό το εκλογικό σώμα να αισθάνεται κόπωση από την τόσο συχνή προσφυγή στις κάλπες. Ωστόσο, αυτή η κόπωση δεν αρκεί για να εξηγήσει πλήρως τη διαρκώς μειούμενη συμμετοχή των πολιτών στις εκλογικές διαδικασίες.

Η παρατεταμένη κρίση πολιτικής είναι και κρίση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και αποτυπώνεται ανάγλυφα στην εκλογική συμμετοχή. Σε σχέση με τις εκλογές του 2004, πάνω από 2 εκατομμύρια πολίτες δεν προσήλθαν στις κάλπες των εκλογών της 20^{ης} Σεπτεμβρίου 2015¹. Η κορύφωση του φαινομένου καταγρά-

¹ Στοιχεία ανάλυσης από την εταιρεία δημοσκοπήσεων Metron Analysis. Βλ. περισσότερα στοιχεία στο Παράρτημα.

φεται το τελευταίο διάστημα. Το ποσοστό της αποχής υπερέβη το 45% στα πρόσφατες βουλευτικές εκλογές, προσεγγίζει δε το 49% αν συνυπολογίσει κανείς τα λευκά και τα σκόπιμα άκυρα. Ανάμεσα στις εκλογές του Ιανουαρίου και του Σεπτεμβρίου του 2015 «χάθηκαν» περίπου 700.000 ψηφοφόροι.

Η σταδιακή ενίσχυση της αποχής από τις κάλπες δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της οικονομικής κρίσης. Η διαχρονική κάμψη η οποία ξεκινά από το 2004 και μετά, αποτυπώνει την κρίση εμπιστοσύνης στην οποία εισέρχεται το πολιτικό σύστημα μετά την ιστορική αποτυχία της «κεφαλαιοποίησης» των οφελών των Ολυμπιακών Αγώνων, η οποία συμπίπτει με τη στασιμότητα στην πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης της, και ακολούθως με τη διεθνή οικονομική κρίση και ειδικότερα με τη δημοσιονομική κρίση που έπληξε την Ελλάδα.

Η αυξανόμενη αποχή από την εκλογική διαδικασία δεν είναι κοινωνικά και ηλικιακά ισόρροπη. Οι νέοι και ιδίως οι αυτοί που διαθέτουν χαμηλότερο εκπαιδευτικό υπόβαθρο έχουν απομακρυνθεί σε μεγαλύτερο βαθμό από την εκλογική διαδικασία. Το εκλογικό σώμα σταδιακά γηράσκει και η παρουσία μέσα σε αυτό των ολοένα και περισσότερων συνταξιούχων, αποτυπώνει το τεράστιο διαγενεακό πρόβλημα της χώρας: οι «εντός» και οι «εκτός των τειχών», μοιράζουν όχι μόνο το δικαίωμα στην ποιότητα της ζωής, αλλά και την αξία της πολιτικής συμμετοχής. Μοιραία, η αυξημένη συμμετοχή συγκεκριμένων ηλικιακών ομάδων αυξάνει το ειδικό τους βάρος στις εκλογικές αναμετρήσεις.

3. Η σύγχρονη ιδιωτεία

Η αδυναμία του πολιτικού κόσμου να ανταποκριθεί με επάρκεια όχι μόνο σε αυτούς που δεν συμμετέχουν αλλά ακόμη και σε αυτούς που ψηφίζουν, οδηγεί σε αλληπάλληλες εκλογικές αναμετρήσεις και στην παράταση της κρίσης. Προοπτικά αυτό οδηγεί και σε μια βαθιά κρίση διακυβέρνησης. Οι ψηφοφόροι δεν εκφράζουν δυσaréσκεια ή αδιαφορία για τη μία ή την άλλη κομματική πρόταση, αλλά για το κομματικό σύστημα στο σύνολό του. Υπάρχει μια κοινωνική δυναμική σε αυτή τη συμπεριφορά κι αυτή είναι αρνητική. Η ιδιώτευση (με την αρχαιοελληνική έννοια του όρου, δηλαδή της μη συμμετοχής στα κοινά), η οποία δεν ήταν χαρακτηριστικό της (πολιτικής) ιδιοσυγκρασίας των Ελλήνων, έχει γίνει πλέον γνώρισμα ενός μεγάλου τμήματος του πληθυσμού.

Η κρίση δεν έφερε τους πολίτες συνολικά πιο κοντά στις πολιτικές διεργασίες όπως προς στιγμήν φάνηκε με τις μαζικές αντιδράσεις στις πλατείες, ούτε τους αφύπνισε για να ενεργοποιηθούν σε σχέση με την εκπροσώπηση τους. Αυτοί που ενεργοποιήθηκαν περισσότερο ή εντονότερα ήταν και πριν ενεργοί. Αντίθετα, πολλοί αποτραβήχτηκαν από τα κοινά. Η αποχή συνδέεται με την απογοήτευση των πολιτών, οι οποίοι πιστεύουν ολοένα λιγότερο στο ρόλο των κομμάτων και στη δυνατότητα τους να αλλάξουν προς το καλύτερο τη ζωή των Ελλήνων. Ακόμα χειρότερα, σε ένα μεγάλο μέρος της κοινής γνώμη έχει εμπεδωθεί η άποψη ότι οι μείζονες πολιτικές αποφάσεις λαμβάνονται εκτός Ελλάδας και ως εκ τούτου η εκλογική διαδικασία είναι εξ ορισμού προσχηματική, η χώρα είναι «αποικία χρέους» και οι κυβερνήσεις της «μαριονέτες» στα χέρια των ξένων. Η τελευταία «απόδειξη» για τους οπαδούς αυτής της συνωμοσιολογικής θεωρίας ήταν η κυβέρνηση Τσίπρα και η στροφή της κατά 180° μέσα σε 6 μήνες.

Αυτές οι παράμετροι δημιουργούν έναν φαύλο κύκλο. Η χώρα πληρώνει την απαξίωση που δημιουργήσε το ίδιο το πολιτικό σύστημα. Οι αγανακτισμένοι, μετά

τις πλατείες έμειναν πολιτικά απαθείς («στον καναπέ», σύμφωνα με τον γλαφυρό νεολογισμό). Είναι πρώην συστημικοί ψηφοφόροι ή νέοι ψηφοφόροι χωρίς ριζοσπαστικές τάσεις, έχουν σχηματισμένη αρνητική άποψη για τα κόμματα (παλιά και νέα) όπως και για τα πρόσωπα εμπλέκονται σε αυτά. Δεν εμπνέονται από κανέναν πολιτικό ηγέτη. Δεν πιστεύουν καμία εξαγγελία. Δεν στοιχίζονται πίσω από οποιοδήποτε πολιτικό λάβαρο. Τείνουν να πάνε να είναι πια πολίτες της χώρας, και σταδιακά μετατρέπονται σε απλούς κατοίκους της χωρίς συμμετοχή στα κοινά.

4. Η «αποτυχία» των δημοσκοπήσεων

Κατά τη σύντομη προεκλογική περίοδο, η πλειοψηφία των δημοσκοπήσεων προέβλεπε ένα οριακό προβάδισμα του ΣΥΡΙΖΑ έναντι της Νέας Δημοκρατίας (1-3%), ενώ ορισμένες έρευνες κοινής γνώμης έδιναν ακόμα και οριακή πρωτιά στη Νέα Δημοκρατία. Ωστόσο, η πραγματικότητα αποδείχθηκε πολύ διαφορετική. Οι δημοσκοπήσεις δεν κατάφεραν να προβλέψουν τη στάση των ψηφοφόρων στην κάλπη. Δεν τα κατάφεραν όχι μόνο σε ό,τι αφορά στα δύο πρώτα κόμματα, αλλά και στα ποσοστά αρκετών εκ των υπολοίπων κομμάτων. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι Ανεξάρτητοι Έλληνες στις περισσότερες δημοσκοπήσεις εμφανίζονταν να μένουν εκτός Βουλής, ενώ στη συντριπτική πλειοψηφία των ερευνών η Λαϊκή Ενότητα εμφανιζόταν να υπερβαίνει με σχετική άνεση το εκλογικό όριο του 3%. Μεγάλες αποκλίσεις είχαν και οι προβλέψεις σχετικά με την Ένωση Κεντρώων, σε ορισμένες περιπτώσεις δινόταν δημοσκοπικό ποσοστό το οποίο προσέγγιζε ακόμα και τις 5 ποσοστιαίες μονάδες.

Η απογοήτευση και η σταδιακή αποπολιτικοποίηση έχει φέρει και στην Ελλάδα ένα φαινόμενο, το οποίο καταγράφεται έντονα διεθνώς: το late swing, δηλαδή τους ψηφοφόρους που αποφασίζουν σχεδόν πάνω από την κάλπη για το τι θα ψηφίσουν. Αυτό καθιστά το αποτέλεσμα απρόβλεπτο, καθώς οι δημοσκοπήσεις δεν είναι σε θέση να εκτιμήσουν την τελική απόφαση των αναποφασιστων ψηφοφόρων. Κοινή διαπίστωση είναι ότι πλέον οι δημοσκοπήσεις χάνουν ένα μεγάλο στατιστικό δείγμα το οποίο «περνά κάτω από το ραντάρ» και οι απόψεις του δεν καταγράφονται καθώς επιλέγει να μην απαντά στις έρευνες. Η τάση αυτή καθιστά την τελευταία εβδομάδα των εκλογικών αναμετρήσεων απόλυτα καθοριστική για το αποτέλεσμα, καθώς διαμορφώνει τους πολιτικούς συσχετισμούς κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή. Αποτελεί πια κοινό τόπο ότι απαιτείται ένας μεθοδολογικός ανασχεδιασμός στη διεξαγωγή των πολιτικών δημοσκοπήσεων, προκειμένου να ανακτήσουν την αξιοπιστία τους.

5. Νέα Δημοκρατία: τα αίτια της ήττας

Το βασικό μειονέκτημα της Νέας Δημοκρατίας ήταν ότι δεν κατόρθωσε να θέσει ουσιαστικά διλήματα στους ψηφοφόρους. Η θεωρία της «Εθνικής Ελλάδος», δηλαδή του σχηματισμού κυβέρνησης από τους καλύτερους Έλληνες, δεν περιγράφηκε με σαφήνεια, δεν εξειδικεύθηκε, ούτε αναλύθηκε επαρκώς. Η διακηρυγμένη πρόταση κυβερνητικής συνεργασίας με τον ΣΥΡΙΖΑ ήταν θολή και μπέρδεψε τους ψηφοφόρους. Η Νέα Δημοκρατία δεν κατάφερε να διατηρήσει τη συσπείρωσή της μέχρι το τέλος, καθώς πολλοί ψηφοφόροι της οδηγήθηκαν στην αποχή. Δεν κατάφερε να εμπνεύσει την ελπίδα, γι' αυτό το εκλογικό σώμα επέλεξε να δώσει ψήφο ανοχής και κατ' επέκταση μια δεύτερη ευκαιρία στον Αλέξη Τσίπρα.

Πρόσθετο μειονέκτημα για τη Νέα Δημοκρατία ήταν το γεγονός ότι ο Πρόεδρος της στην προεκλογική περίοδο βρισκόταν μόνο λίγες εβδομάδες στην ηγεσία του κόμματος. Δεν είχε χρόνο να δώσει ένα νέο στίγμα, να αλλάξει πρόσωπα. Δεν μπόρεσε να δημιουργήσει ένα αφήγημα του πολιτικά νέου, έναντι του μόνο ηλικιακά νέου Αλέξη Τσίπρα. Η Νέα Δημοκρατία δεν κατάφερε να αποδομήσει τον μύθο της σκληρής διαπραγματεύσεως, ο οποίος λειτούργησε στους πολίτες που αισθάνθηκαν ότι ο Τσίπρας πραγματικά προσπάθησε να κερδίσει κάτι καλύτερο για τη χώρα. Έτσι το τρίτο μνημόνιο θεωρήθηκε ως αποτέλεσμα μιας εθνικής προσπάθειας και μόνο ο ΣΥΡΙΖΑ θα μπορούσε να το εφαρμόσει με κοινωνική ευαισθησία.

Η Νέα Δημοκρατία έχασε τις εκλογές στο δημοψήφισμα, όταν ολόκληρες ομάδες ψηφοφόρων πειθάρχησαν στο ΟΧΙ του Αλέξη Τσίπρα. Εκείνο που απαιτείται προκειμένου η Νέα Δημοκρατία να αποκτήσει δυναμική νίκης στις επόμενες εκλογές, όποτε αυτές διεξαχθούν, είναι η διεύρυνση του κομματικού ακροατηρίου όχι τόσο προς τα δεξιά (καθώς όσοι πρώην ψηφοφόροι της Νέας Δημοκρατίας έχουν μετακινηθεί προς την κατεύθυνση των Ανεξαρτήτων Ελλήνων και της Χρυσής Αυγής το έχουν πράξει συνειδητά και δύσκολα θα επανέλθουν στην προηγούμενη εκλογική τους προτίμηση), αλλά κυρίως απευθυνόμενη στο ακροατήριο που παρατηρεί παθητικά τις εξελίξεις και δεν συμμετέχει στις εκλογές. Οι ψηφοφόροι που απείχαν δεν έχουν ριζοσπαστικοποιηθεί ακόμα (αλλιώς θα είχαν ήδη ψηφίσει Χρυσή Αυγή, Ανεξάρτητους Έλληνες ή Λαϊκή Ενότητα) και αποτελούν πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθεί η εκλογική βάση της Νέας Δημοκρατίας. Ταυτόχρονα, η Νέα Δημοκρατία πρέπει να απευθυνθεί στα πιο δυναμικά κομμάτια της κοινωνίας, τα οποία πλέον δεν τη θεωρούν πολιτικό εκφραστή τους.

6. Συμπεράσματα

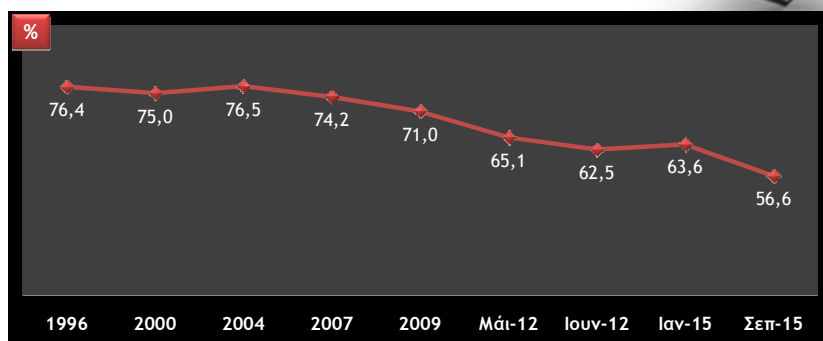
Η Ελλάδα βρίσκεται εδώ και καιρό σε μια ατυπική εποχή έντονης πολιτικής ρευστότητας. Η αξιοπιστία και ο εκσυγχρονισμός του πολιτικού συστήματος μπορούν να αποτελέσουν πυλώνες ουσιαστικής ανάπτυξη και πρακτικής αντιμετώπισης της κρίσης που δεν είναι μόνο οικονομική, αλλά κυρίως αξιακή. Η κρίση γκρέμισε ένα κοινωνικό σύστημα που είχε δομηθεί τις προηγούμενες δεκαετίες της ευημερίας και η χώρα καλείται πλέον να κάνει το επόμενο βήμα.

Οι εκλογές της 20^{ης} Σεπτεμβρίου 2015 απέδειξαν ότι ο Αλέξης Τσίπρας ηγεμονεύει την ελληνική πολιτική σκηνή, διαθέτοντας επιρροή πολύ μεγαλύτερη από εκείνη του κόμματός του. Η διαφαινόμενη στροφή του προς το κέντρο δεν φαίνεται να τον μετατρέπει σε μεταρρυθμιστή ηγέτη, αλλά μάλλον σε ηγέτη που μπορεί να απευθυνθεί αποτελεσματικά σε ένα φτωχοποιημένο εκλογικό σώμα και να κυριαρχήσει πολιτικά το επόμενο διάστημα. Ίσως η πρόσφατη εκλογική του νίκη να αποδειχθεί πύρρεια και να αποτελέσει το έσχατο σημείο των αλλεπάλληλων εκλογικών του επιτυχιών από τις Ευρωεκλογές του Μαΐου του 2014 μέχρι σήμερα (συμπεριλαμβανομένου και του δημοψηφίσματος). Είναι αμφίβολο κατά πόσο η νέα συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-Ανεξαρτήτων Ελλήνων θα μπορέσει να υλοποιήσει τις δεσμεύσεις που η χώρα έχει αναλάβει με το τρίτο μνημόνιο, με δραματικές συνέπειες για την ελληνική οικονομία. Αντίθετα, είναι πολύ πιθανό οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις να μην προχωρήσουν λόγω αντιδράσεων στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ και πρωτίστως της κοινοβουλευτικής του ομάδας, με αποτέλεσμα η κυβερνητική πλειοψηφία να δοκιμαστεί και η συνοχή της κυβέρνησης να κλονιστεί. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, η επίσπευση νέων πολιτικών εξελίξεων κάθε άλλο παρά μπορεί να αποκλειστεί.

7. Παράρτημα

Η συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία βαίνει μειούμενη

Διαχρονικά στοιχεία

Αριθμός ψηφισάντων								
1996	2000	2004	2007	2009	Μάι-12	Ιούν-12	Ιαν-15	Σεπ-15
6.978.656	7.026.527	7.571.601	7.355.026	7.044.606	6.476.818	6.216.798	6.330.356	5.566.295

Συνολική μείωση 1.412.361 ψηφοφόρων από το 1996

METRON ANALYSIS

Συγκριτικά στοιχεία exit rolls (2004 - 2015)
Το σημερινό εκλογικό σώμα είναι

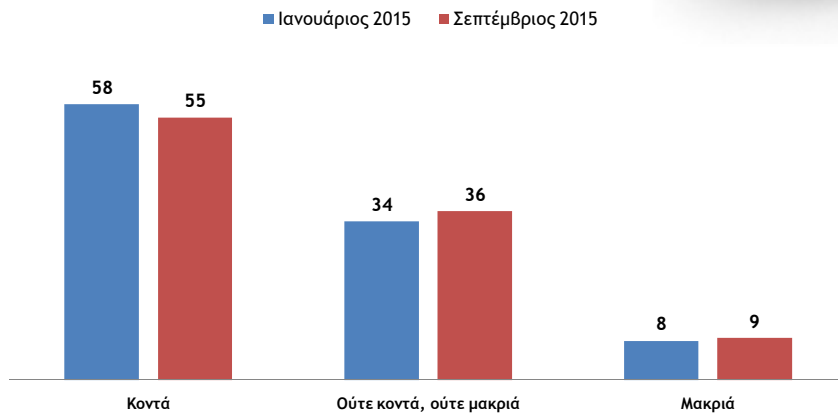

		2004 (%)	Σεπτέμβριος 2015 (%)
Ηλικία	18-34	31	22
	35-54	38	39
	55+	31	39
Θέση στην απασχόληση	Άνεργοι	3	11
	Συνταξιούχοι	16	26
Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Έως απόφοιτοι Δημοτικού	32	18
	Απόφοιτοι Γυμνασίου/Λυκείου	42	46
	Απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ και άνω	26	36

METRON ANALYSIS

Απόσταση από το κόμμα που θα ψηφίσουν

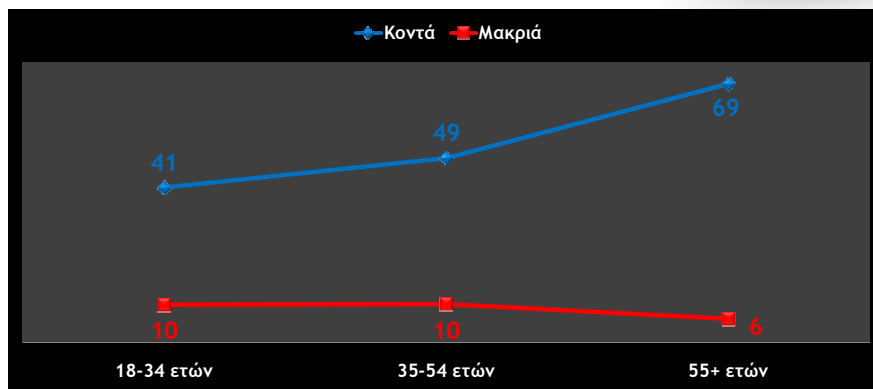
%

METRON ANALYSIS

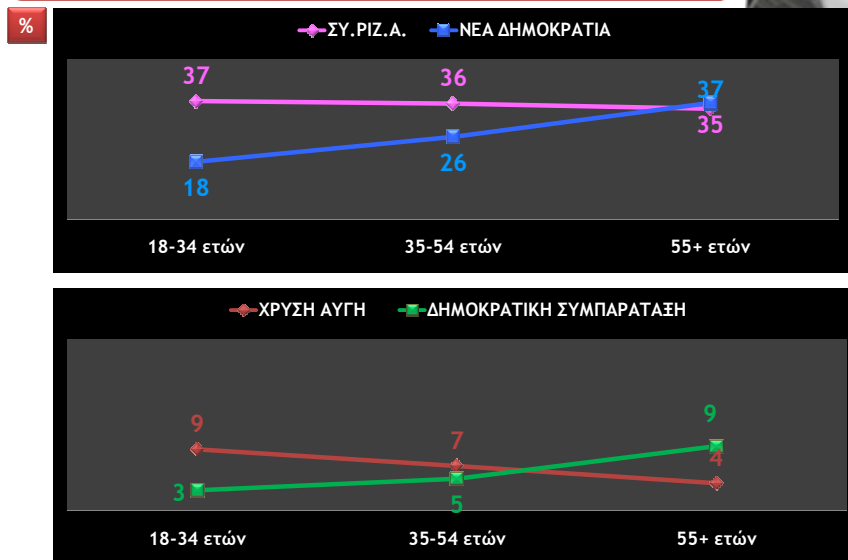
Απόσταση από το κόμμα που θα ψηφίσουν ανά ηλικία

%

METRON ANALYSIS

Ο μεταπολιτευτικός δικομματισμός έχει δομικά προβλήματα

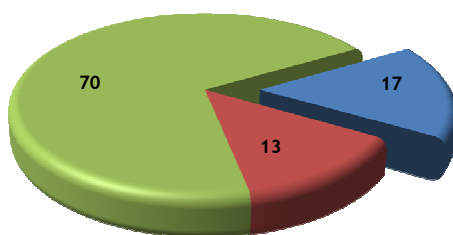

METRON ANALYSIS

Χρόνος απόφασης ψήφου

%

■ Σήμερα ■ Την τελευταία εβδομάδα ■ Πιο πριν

	Σήμερα
SY.RIZ.A.	35
NEA ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	18
ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ	5
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΤΑΞΗ	5
Κ.Κ.Ε.	5
ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ	7
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ	5
ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΝ	6
ΛΑΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	5
ΑΛΛΟ ΚΟΜΜΑ	9

METRON ANALYSIS

Υπεύθυνοι σύνταξης

Καθηγητής Παντελής Σκλιάς, Διευθυντής ΚεΔΕΠΟΔ
Δρ. Αντώνης Κλάψης, Επιστημονικός Συντονιστής ΚεΔΕΠΟΔ
Παναγιώτης Κακολύρης, Κύριος Ερευνητής ΚεΔΕΠΟΔ